

หัวข้อภาคนิพนธ์	นโยบายความมั่นคงทางพลังงานในศตวรรษที่ 21 China and Energy Security Policy in 21 ST Century
ชื่อผู้เขียน	นายจิรัฏฐ์ วิศิษฐ์ศาสตร์กุล Mr. Jirat Visitsartkul
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์	รศ.ดร.จุลชีพ ชินวรรณโณ
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

ภาคนิพนธ์เรื่อง “จีนกับนโยบายความมั่นคงทางพลังงานในศตวรรษที่ 21” เป็นการศึกษาถึงพลวัตความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินนโยบายพลังงานของประเทศจีน เพราะตั้งแต่มีการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี 1949 เป็นต้นมา จีนได้ดำเนินนโยบายการพัฒนาประเทศจากภายในที่เน้นไปที่การพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้มีปริมาณการใช้พลังงานค่อนข้างสูง โดยเฉพาะถ่านหินที่มีปริมาณมากและสามารถผลิตเองได้ แต่เมื่อค้นพบบ่อน้ำมันต่างชาติทำให้จีนสามารถพัฒนาประเทศไปได้อย่างรวดเร็ว จนถึงปี 1993 ที่จีนไม่สามารถผลิตพลังงานได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ ทำให้เกิดช่องว่างของความต้องการ (Demand) กับการจัดหา (Supply) พลังงาน แต่ขณะเดียวกันเศรษฐกิจจีนที่ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องทำให้เรื่องการขาดแคลนพลังงานกลายเป็นประเด็นที่สำคัญของรัฐบาลในการจัดหาพลังงานอย่างเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าผ่านทางเอกสาร บทความ และบทวิเคราะห์ต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของจีนในด้านพลังงานตั้งแต่การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิ จากการให้สัมภาษณ์ของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทุติยภูมิ จากบทความ

เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งสามารถสรุปนโยบายต่างประเทศของจีนด้านพลังงานในศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้

จีนนั้นใช้การแสวงหาพลังงานจากภายนอก เป็นยุทธศาสตร์หลักโดยถือเป็นนโยบายที่สำคัญของจีน มีภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเป็นแหล่งนำเข้าน้ำมันที่สำคัญที่สุด ทั้งอิหร่าน อิรัก ซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น โดยจีนต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสังคมระหว่างประเทศในกรณีต่าง ๆ เช่น ปัญหาการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ของอิหร่าน เป็นต้น แต่เพื่อให้ได้มาซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเหล่านี้เพื่อเข้าถึงแหล่งพลังงาน จีนต้องยอมรับแรงกดดันและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ทำให้จีนต้องดำเนินนโยบายในการแสวงหาน้ำมันที่หลากหลายมากขึ้นจากหลาย ๆ แห่งทุกภูมิภาคทั่วโลก

นโยบายความหลากหลายทางพลังงานทำให้จีนต้องเข้าไปดำเนินกิจกรรมทางพลังงานในประเทศเอเชียกลาง รวมไปถึงรัสเซีย ลาตินอเมริกา แอฟริกา หรือแม้แต่พม่า ประเทศเหล่านี้มีบริบทที่แตกต่างกันอย่างมาก ทำให้จีนเองต้องดำเนินนโยบายที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งพลังงานทั้งน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ โดยจีนมีวิสาหกิจทางพลังงานสำคัญ 3 แห่ง ที่เป็นเครื่องมือในการแสวงหาพลังงาน

การแสวงหาพลังงานจำนวนมหาศาลของจีนเพื่อนำมาพัฒนาประเทศ ยังกลายเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างมากสำหรับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นผู้ผลิตพลังงานหรือนำเข้าพลังงาน เช่นเดียวกับจีน เพราะด้วยปริมาณพลังงานที่จีนนำเข้านั้นมหาศาลอย่างมาก และการที่จีนเข้าไปในแต่ละประเทศยังเปรียบเสมือนว่าจีนสามารถมีอิทธิพลเหนือประเทศต่าง ๆ ในการเข้าไปมีความสัมพันธ์ทางการค้า การเมือง และด้านพลังงาน และการพัฒนาของจีนกำลังพุ่งทะยานขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ปริมาณความต้องการทางด้านพลังงานทั้งถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ซึ่งเป็นพลังงานหลักนั้นคงต้องเพิ่มขึ้นอีกมากในอนาคตข้างหน้า ซึ่งปัจจัยที่จะสร้างความยากลำบากให้แก่จีนในการแสวงหาพลังงาน คือ สถานการณ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหรือเกิดภัยสงครามขึ้นในแหล่งพลังงานนั้น ๆ ซึ่งจีนมีมาตรการรับมือกับเหตุการณ์ความน่าจะเป็นต่าง ๆ ไว้แล้ว เพราะฉะนั้นในอนาคตข้างหน้าจีนจะยังคงพุ่งทะยานต่อไป ด้วยการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้านพลังงานของจีน